

Стаття надійшла до редакції 25.05.2025 р.

Перевірено на плагіат 26.05.2025 р.

унікальність – 94 %

<https://doi.org/10.17721/StudLing2025.26.108-120>

УДК 811.161.2'373.611:821.161.2-1.09:[81:165]Довгий О.

ВЕРБАЛІЗАТОРИ САКРАЛЬНОГО ЛОКУСУ З КОРЕНЕМ **-ВИШН-** У МОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ ОЛЕКСІЯ ДОВГОГО

Олександр Миколайович Строкаль, omstrokal@gmail.com,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9229-2711>

канд. філол. наук, асистент

Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
Навчально-науковий інститут філології

У пропонованій статті на матеріалі поетичних текстів Олексія Довгого проаналізовано особливості вербалізації непохідними та похідними мовними одиницями з коренем **-вишн-** реалії сакрального локусу як компонента концептуальної картини світу ліричного героя. Зіставляючи непохідні та похідні лексеми, автор наголошує на важливій ролі словотвірних засобів під час відображення митцем реалій художнього світу – вони дозволяють більш повно, тонко і влучно репрезентувати психоемоційні особливості внутрішнього стану ліричного героя, його оцінку реалій довколишнього світу, а також особливості художньо-поетичної взаємодії авторських образів.

Під час дослідження автором статті було застосовано такі методи: загальнонаукові (описовий із прийомами аналізу й синтезу, індукції і дедукції, класифікації і систематизації); спеціальні лінгвістичні (словотвірний аналіз, компонентний та контекстуальний аналіз, лінвостилістичний та лінвопоетичний аналіз).

У дослідженні представлено словотвірні моделі творення похідних одиниць, згруповано їх за словотвірними типами та встановлено кількість слововживань. Автором статті охарактеризовано роль непохідних та похідних спільнокореневих лексем у конкретних поетичних текстах як ізольовано, так і з урахуванням відповідних мовних контекстів. Особливо підкреслюється здатність розглянутих лексем вербалізувати позитивно конотовані реалії сакрального локусу, що свідчить про його оцінку ліричним героєм як однозначно терапевтичного місця сили та захисту.

Автор дослідження зазначає, що похідні та непохідні лексеми з коренем **-вишн-** у мовній картині світу ліричного героя беруть участь в експлікації його психоемоційного стану, зображенні реалій сакрального локусу, візуалізації та репрезентації його структури.

© Strokal O. M., omstrokal@gmail.com

Lexeme-Verbalizers of the Sacral Locus with the Root **-vishn-** in Oleksii Dovhii's Language Worldview
(in Ukrainian)

Перспективи дослідження полягають у вивченні комплексного функційно-образного навантаження розглянутих одиниць у мовній картині поета.

Ключові слова: *словотвір, мовна картина світу, сакральний локус, поезія Олексія Довгого.*

LEXEME-VERBALIZERS OF THE SACRAL LOCUS WITH THE ROOT -VISHN- IN OLEKSII DOVHIY'S LANGUAGE WORLDVIEW

Oleksandr M. Strokal, omstrokal@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9229-2711>

*Ph. D., Assistant Professor Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Educational and Scientific Institute of Philology*

The proposed article analyzes the features of verbalization of the sacred locus and its realities by non-derivative and derivative linguistic units with the root -vyshn-. The study is based on Oleksii Dovhiy's poetic texts. The author of the article considers the sacred locus as one of the central components of the conceptual worldview to the poet's lyrical hero. Comparing non-derivative and derivative lexemes allows the researcher to emphasize the important role of word-formation devices in reflecting the realities of the author's poetic world. As components of derivatives, word-forming formants allow them to comprehensively represent the psycho-emotional features of the lyrical hero's internal state, his assessment of the realities of the surrounding world. These formants also participate in the transmission of the features of the poetic interaction of the author's images in the text.

During the research, the author of the article used the following methods: general scientific methods (descriptive with analysis and synthesis, induction and deduction, classification and systematization); special linguistic methods (word-formation analysis, component and contextual analysis, lingual and poetic analysis).

The study presents word-formation models for the creation of derived units, groups them by word-formation types, and establishes the number of word usages. The author of the article characterizes the role of non-derivative and derivative cognate lexemes in specific poetic texts both in isolation and in certain linguistic contexts. The ability of the considered lexemes to verbalize the positively connoted realities of the sacred locus is particularly emphasized, which indicates its appreciation by the lyrical hero as a uniquely therapeutic place of strength and protection.

The author of the study notes that derivative and non-derivative lexemes with the root -vyshn- participate in the explication of the lyrical hero's internal state. These words depict the realities of the sacred locus, visualize it and represent its structure.

The prospects of the research lie in studying the complex functional-figurative load of the considered words in the poet's linguistic worldview.

© **Строкаль О. М.**, omstrokal@gmail.com

Вербалізатори сакрального локусу з коренем -вишн- у мовній картині світу Олексія Довгого
(Українською)

Key words: *word formation, linguistic worldview, sacral locus, Oleksii Dovhii's poetry.*

Вступ. Процес номінації у мовно-мисленнєвій діяльності людини відіграє провідну роль у пізнанні та осмисленні нею реалій довколишньої дійсності. Оперуючи відповідними мовними одиницями як у зовнішній, так і внутрішній комунікації, людський мозок постійно встановлює зв'язки між об'єктами екстралінгвальної та інтралінгвальної реальності, або, якщо бути більш точним, – між поняттєвими категоріями як продуктом розумової діяльності та категоріями власне мовними. Останні, на відміну від поняттєвих, відзначаються значним конотативним забарвленням і, якщо не прямо, то у вигляді оцінок, внутрішнього ставлення, емоційних реакцій впливають на осмислення носієм мови тих чи інших реалій, особливо під час реценсії відповідного тексту. Зауважимо, що в процесі творення художніх текстів саме лінгвальні одиниці виступають провідними виразниками різного ґатунку авторських інтенцій, вступаючи в численні художньо-образні зв'язки між собою.

З-поміж мовних засобів, використовуваних митцями для вираження особливостей внутрішнього світу ліричного героя, поруч із часто вживаними метафорами, метоніміями і под. особливе місце займають власне засоби словотвірні. Так, якщо коренева морфема в більшості випадків апелює до універсальних, нехай і культурно маркованих понять, то засоби словотвору, як показує аналіз розгляданого нами матеріалу, в більшості випадків привносять у текст додаткові модифікаційно-мутаційні значення, а тому максимально повно й точно здатні відобразити особливості внутрішнього світу, переживань та оцінок ліричного героя.

На нашу думку, саме така особливість похідних слів дає підстави дослідникам стверджувати, що похідне слово можна розглядати як певну проміжну ланку між словом і реченням, де слово виступатиме як окремий елемент людського досвіду, а його похідне матиме властивість розчленованого уявлення того, що іменують. І саме тому, як зазначає Л. Кислюк, у похідному слові вичленовують «тему» і «рему», а, отже, і свій внутрішній синтаксис [Кислюк 2018, с. 45]. Як бачимо, похідне слово виступає певним результатом творення нової змістової структури, обмеженим формою слова найменуванням нової, повідомлюваної мовцем реальності.

У поетичній мові Олексія Довгого такі одиниці беруть участь у створенні унікальних авторських образів – складників його особливого мистецько-

словесного хронотопу. Як показує розгляданий матеріал, особливої ваги в ньому набуває сакральний для ліричного героя локус – своєрідне “місце сили” з виразним терапевтично-відновлюваним ефектом, місце, з якого, за його уявленнями, починається весь світ як зовнішній, так і внутрішній.

Осібну роль тут відіграє поетичний образ *вишні*, представлений у мові автора як непохідними, так і похідними словоформами. **Актуальність** дослідження ролі таких одиниць як експлікантів сакрального локусу в мовній картині світу митця полягає, на нашу думку, в тому, що в індивідуально-авторській картині світу О. Довгого за допомогою лексем та їхніх похідних із коренем **-вишн/вишен’-** значно доповнено конотативне та символічно-змістове поля традиційного для української культури образу *вишні*, що дозволяє, з одного боку, актуалізувати національно значущі реалії в контексті сьогодення, а з іншого – представити їхню індивідуально-поетичну інтерпретацію в текстах сучасного поета, розкривши багатство модерної словесності та значущої ролі в ній дериваційних особливостей української мови.

Огляд літератури. Уперше термін “картина світу” було використано під час дослідження фізичної картини світу для позначення певної номенклатури створених людською свідомістю образів предметів довколишньої дійсності, у яких представлено інформацію про особливості функціонування означених предметів у реальності. Як зазначає А. Яремчук, термін “картина світу” виник під впливом ідей В. фон Гумбольдта та О. Потебні про внутрішню форму мови, а на формування самого поняття вплинули теоретичні положення американської етнолінгвістики, зокрема гіпотеза “лінгвістичної відносності” Е. Сепіра та Б. Уорфа [Jaremczuk 2020, с. 71].

На теренах вітчизняної лінгвістики учення В. фон Гумбольдта знайшло відгук у студіях О. Потебні, який акцентував на нерозривності зв’язку внутрішньої форми слова та його звукового вияву під час апперцепції слухачем. У сучасній лінгвістиці питанню етнолінгвістичного аспекту вивчення мовної картини світу присвячено наукові дослідження В. Жайворонка, лексико-семантичного – О. Тараненка, Л. Лисиченко, поетична картина світу стала об’єктом аналізу С. Єрмоленко, А. Мойсієнка, Н. Сологуб, Л. Ставицької, теоретичний огляд представлено в роботах І. Голубовської, О. Селіванової та ін., аналіз інтелектуального розвитку мовної картини світу висвітлено в дослідженнях Л. Шевченко.

З огляду на обрану нами проблематику дослідження та характер опрацьованого матеріалу, видається доречним для подальшого його аналізу

спиратися на дефініції мовної картини світу, представлені в працях В. Жайворонка [Жайворонок 2007, с. 9]. та І. Голубовської [Голубовська 2004, с. 6]. Вважаємо, що розуміння тісного зв'язку мовної картини і самосвідомості етносу дозволить нам максимально повно та репрезентативно висвітлити багатство мовних засобів – авторських експлікантів сакрального локусу в мовній картині світу поезії Олексія Довгого.

Відповідно, *об'єктом* нашого аналізу стали непохідні та похідні лексеми з коренем **-вишн/вишен'-**, представлені в поетичних текстах чотиритомного зібрання творів Олексія Довгого. *Предметом* дослідження вважаємо розгляд особливостей уживання таких одиниць у процесі лінгвальної експлікації сакрального локусу в концептуальній картині світу ліричного героя О. Довгого.

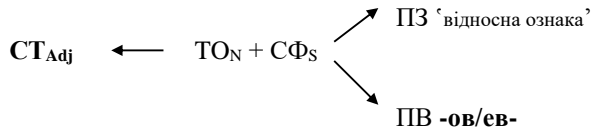
Мета статті – з'ясувати роль лексем із коренем **-вишн-** та їхніх похідних як мовних засобів вираження одного з ключових компонентів концептуальної картини світу ліричного героя Олексія Довгого – сакрального локусу. Окреслена мета передбачає виконання комплексу таких *завдань*: дослідити моделі творення похідних із зазначеним коренем та згрупувати їх за словотвірними типами; розкрити образно-сміслову навантаженість непохідних та похідних спільнокореневих лексем у художніх контекстах; визначити місце та значущість експлікованого розгляданими лексемами художнього образу сакрального локусу у створюваній митцем поетичній картині світу ліричного героя; на основі проведеного аналізу зробити висновок про роль і функції аналізованих одиниць у мовній картині світу поезій О. Довгого.

Методи

Загальнонаукові (*описовий* із прийомами *аналізу* й *синтезу* – пошук словотвірних формантів і твірних основ похідних слів та формування схем словотвірних типів з огляду на специфіку використаних формантів і основ, з'ясування образно значущих компонентів поетичних контекстів та побудова на їхній основі світоглядної моделі ліричного героя; *індукції* і *дедукції* – з'ясування типів деривації похідних, визначення їхніх частиномовних показників, окреслення значущої ролі актуалізованих художніх образів у сукупності їхніх ознак і характеристик у мовній картині світу ліричного героя; *класифікації* та *систематизації* – групування та розмежування похідних із урахуванням їхніх морфеміко-словотвірних особливостей, а також вербалізованих поетичних образів з огляду на їхню відповідність

Прикметникові похідні утворено за однією словотвірною моделлю з варіантним словотвірним формантом – суфіксом **-ов/ев-**:

вишняковий 1. (*Враз відіснились вишнякові мрева. / Враз відлунав їм вишняковий сміх...* [Довгий 2009, Т. 3, с. 258]); 2. (*І кличе мене батькова хатина / на синь, на роси, на вишневий цвіт...* [Довгий 2009, Т. 2, с. 188]) та ін.

Як бачимо, варіант суфікса **-ов-** використовується автором у вторинних похідних, тоді, як варіант **-ев-** мають слова, утворені від непохідного іменника “вишня”.

Розглядані одиниці в поезіях автора, як було зазначено вище, найбільш часто уживано для створення в художньому контексті мотиву сакрального, позитивно конотованого, а тому власне терапевтичного для ліричного героя локусу. Зокрема, згаданий локус у свідомості ліричного героя доволі часто корелює із поширеним у творчості О. Довгого образом саду як саду батькового, наприклад, у поезії **“Байдужим будь до гасла “Вічно бути!”...”**: “*Байдужим будь до гасла “Вічно бути!” / І не катуєш, щоб “славитись” в роду. / А так живи, щоб часом не забути, / Як пахне вишня в батьковім саду*” [Довгий 2009, Т. 1, с. 78]. Означений образ, або міфологема саду (якщо ми ведемо мову про унікальний авторський міфпростір), як зазначає В. Жайворонок, є невід’ємною частиною українського національного пейзажу, майстерно відтвореного в літературі та мистецтві, який у народних піснях часто вербалізовано як “вишневий сад”, асоційований із батьківським двором чи домом, або ж є символом батька чи матері [Жайворонок 2006, с. 519-520].

Вишня як компонент сакрального локусу, контекстуально протиставленого профанному (матеріальному, земному), набуває для ліричного героя додаткових символічних конотацій у поезії Олексія Довгого **“Не зраджують нас вишні і тополі...”**, порівняймо: “*Не зраджують нас вишні і тополі. / Зрадливі тільки люди повсякчас. / І ліс, і сад, і степ на видноколі / З докірливістю дивляться на нас*” [Довгий 2009, Т. 2, с. 174]. Зазначимо, що символічні конотації, яких у тексті набуває образ,

репрезентований лексемою «вишні», скореговані загальним художнім контекстом та роллю розгляданої реалії в космологічних уявленнях українців. Традиційно у свідомості праукраїнців вишня асоціювалася з небом, деревом життя, Богом, а її білий колір пов'язували зі святістю; також вона виступала символом Матері-Богині, України [Коцур, Потапенко, Куйбіда 2015, с. 117-118]. Що стосується тополі, то, зазначають дослідники, у більшості випадків її символіка пов'язується з Україною, її трагічною історією, сивиною матері, батьківщини [Там само, с. 804].

У деяких випадках непохідні лексеми з коренем **-вишн-** уживаються в поетичних текстах О. Довгого для створення додаткових до образу сакрального локусу відтінків. Зокрема, у поезії **“Золоте весілля”** автор із їхньою допомогою майстерно передає не лише місцевий колорит і його цінність у світоглядній системі ліричного героя (*“Адже / нам’ятаєш? Коли наша любов тільки / починалася, / нам любі були <...> і ті вишні, / які милувалися нами, / і ті люди, / які усміхалися / до нас... / Я щасливий, / що не зрадив їх, / що зберіг / у своєму серці / все-все, / що подарувало / мені любов до тебе”* [Довгий 2009, Т. 4, с. 227]), а й відтворює його емоційний стан, внутрішні переживання, експліковані контекстуальними лексемами *“любі”*, *“щасливий”* та конструкціями *“зберіг у своєму серці”* і *“любов до тебе”*. Зауважимо, що посилення візуалізації події весілля додатково відбувається завдяки мотиву червоного кольору, асоційованого з образами вишні, серця та почуттям закоханості. Використана митцем персоніфікація *“вишні, які милувалися нами”* може вказувати на актуалізацію мотиву благословляння весілля вищими силами, зокрема Богинею-Матір’ю (див. вище), яка у світі матеріальному виявляється не безпосередньо, а символічно *“оречевлено”*.

Як бачимо, у розгляданому контексті лексема *“вишні”* допомагає митцеві не лише створити для його героя сакральньо-терапевтичний локус, а й надати йому таких додаткових атрибутів, як місце для любові, вияву закоханості, початку нового життя, божественного благословення.

Похідні одиниці, які доповнюють вербальну експлікацію розгляданого компонента мовної картини світу ліричного героя О. Довгого, представлено іменниковою одиницею *“вишенька”*, ужитою у формі множини, та прикметниковою *“вишневий”*. Зауважимо, що більшість контекстів, у яких ці одиниці використано, характеризуються репрезентаціями в них не лише сакрального локусу, а й мотивом початку життя.

Так, у поезії “**Прошелестів веселий перебіг...**” лексема “*вишеньки*”, використана автором, передусім, для створення яскравого візуального образу (*Стоять в разках намиста вишеньки*), у більш широкому контексті набуває додаткових для ліричного героя значущості та функційності. Зокрема, у межах самої похідної вжитий митцем суфікс **-к-** із демінутивною семантикою допомагає йому дещо інтимізувати тон оповіді. Аналіз ширшого контексту дозволяє говорити про створення О. Довгим певної художньо-космологічної моделі сакрального локусу, читаємо: “*Стоять в разках намиста вишеньки, / Стрижі в калюжах набирають глею, / І галасують босі малюки, / Оббризкани розмитою землею...*” [Довгий 2009, Т. 2, с. 261]. Розглядаючи фрагмент тексту покликаний актуалізувати у свідомості читача-реципієнта такі просторові характеристики сакрального локусу, як горішній ярус (лексема “*стрижі*”), середній або “земний” (*вишеньки, малюки*) та нижній (*глеї, земля*). Образ птаха, поетично представленого лексемою “*стрижі*”, має давню символістську традицію. Як зазначає Дж. Тресіддер, птах постає втіленням як людського, так і космічного духу, що зумовлено його природною легкістю і швидкістю переміщення, вільним летом та можливістю виступати посередником між земним та небесним світами. Дослідник зазначає, що птах у багатьох культурах світу виступає втіленням божественних передбачень, безсмертя та радощів [Tresidder 2017, p. 71]. Роль птаха як посередника між світами в нашому випадку посилюється відображенням процесуальних характеристик взаємодії образів птахів, води і землі (*Стрижі в калюжах набирають глею*), експлікованих відповідними дієслівно-іменниковими одиницями. Як бачимо, лексема “*глеї*” має асоціативно образний зв’язок із землею, яка віддавна шанувалася та обожнювалася як мати, що родить (дає) людям усе необхідне для життя, і забирає до себе по смерті [Жайворонок 2006, с. 243]. У розгляданому контексті можемо говорити про актуалізацію виключно першої її функційної характеристики, додатково посиленої введенням лексеми “*малюки*”. Доволі промовистим постає також тут образ води, яка, за народними уявленнями, мислиться як найвеличніший дар неба Матері-Землі, оскільки вона оживляє її та робить плодючою [Войтович 2002, с. 83], а її контекстуальна взаємодія з образами птахів додатково посилює мотив безперервного космічного зв’язку між ярусами сакрального локусу. З огляду на сказане, ми схильні інтерпретувати вербалізований лексемою “*вишеньки*” образ як поетичне вираження автором загальнолюдського архетипу Світового Дерева –

стрижневої космічної вісі, на якій розміщено триярусний терапевтично-натальний локус.

Похідна лексема “вишеньки” у вірші “**Вірю в думи і слова пророчі...**”, завдячуючи контекстуальному оточенню, виступає вербалізатором своєрідного образу-символу власне українського сакрального локусу – рідного краю поетового героя, читаємо: “*Вірю в думи і слова пророчі / І приємлю тільки все земне, / Щоб мене водили серце й очі, / Щоб любило сонечко мене, / Щоб співучі вишеньки і клени / Розквітали щедро по весні, / Щоб українське полечко зелене / Слалося до обрію мені...*” [Довгий 2009, Т. 3, с. 49]. Як бачимо, на рівні так званого “вертикального” контексту актуалізацію національного атрибута зображуваного локусу забезпечує прикметникова лексема “*український(е)*”, посилюючи тим самим інтимізаційну тональність тексту, експліковану уживанням одиниць із демінутивними суфіксами **-к/ечк-, -с'к-** (*сонечко, вишеньки, українське*). Зауважимо, що доволі часто в художніх текстах інтимізаційна тональність покликана передати особливий внутрішній стан героя, його глибокі емоційні переживання – певну реальність, усвідомлювану ним, як щось дуже близьке, рідне. У нашому випадку такий зв'язок із внутрішнім світом ліричного героя експлікує предикат “*приємлю*” – саме завдяки йому має місце самоідентифікація персонажа тексту як українця.

Своєрідне “звуження” просторового поширення сакрального локусу – його конкретизацію від загальнолюдського, національного до індивідуального, родинного й особистого простежуємо в поезії О. Довгого “**Я щовесни народжуюсь на світ...**”. У ній священне місце у Всесвіті ліричного героя, детерміноване батьковою хатиною, наповнюється такими активними художніми образами, як мати, дитина, телята – символами народження, початку життя, пор.: “*Я щовесни народжуюсь на світ / І починаю жити, як дитина <...> У сизий вечір я вертаюсь з лук, / де граю в гілки і пасу телята. / Мене стрічають на воротах мати / ясним теплом очей своїх і рук...*” [Довгий 2009, Т. 2, с. 188]. Звернімо увагу, що образ луків, хоча й складає ідилічний макросвіт ліричного героя, проте, завдяки введенню мотиву повернення, оцінюється ним як певне віддалене від особистого простору місце – імовірно, місце набуття першого життєвого досвіду.

Згаданий вище образ батькової хатини, на нашу думку, узагальнює в собі всю атрибутику, властиву загальнолюдському архетипічному поняттю “дім”, який виступає своєрідним умістилищем цінностей ліричного героя –

домом поза розмежованими територіями національних держав, домом, який, за словами Г. Тейлор, постає особливим досвідом щоденної взаємодії людей між собою, торгівлі, особистісних стосунків у родині, з близькими, родичами та знайомими [Taylor 2013, p. 138]. І саме до такого дому і прагне ліричний герой, відроджуючи щовесни його в неторканій споконвічній святості, порівняймо: “Я щовесни народжуюсь на світ / І починаю жити, як дитина. / І кличе мене батькова хатина / на синь, на роси, на вишневий цвіт...” [Довгий 2009, Т. 2, с. 188]. Як бачимо з наведеного тексту, розглядає поняття у концептуальній картині світу ліричного героя додатково сакралізується за допомогою уведення лексем “синь”, “роса” та “вишневий цвіт”. Що стосується лексем на позначення синього кольору, то, як уже нами зазначалося, йому ліричний герой надає часто характеристик божественного начала, пов’язуючи з горішнім ярусом просторового континууму [Строкаль 2020, с. 63]. *Роса*, за словами Дж. Тресіддера, часто асоціюється з чистотою, духовним просвітленням, омолодженням, нектаром безсмертя [Tresidder 2017, p. 148]. *Вишневий цвіт*, отже, в розгляданому контексті, може виступати художньо-образним символом початку життя (передусім, внаслідок кореляції з природним явищем весняної пори) та божественного благословення (див. Жайворонок 2006, с. 89). Зауважимо, що, розглядаючи експлікацію уявлень про дім у двох способах концептуалізації – світу, який розуміється як дім, та дому, який бачиться в образі світу, – Є. Бартмінський наголошував на тому, що бачення у традиційній культурі дому в космічних вимірах дозволяє відкрити його світові, надаючи йому статусу багатовимірною символу [Bartmiński 2008, s. 66–67].

Отже, сакральний локус як складник мовної картини світу ліричного героя Олексія Довгого представлено в текстах автора завдяки актуалізації художніх образів Світового Дерева, птаха, землі, води, вишні, саду та батькового дому. Одним із центральних є образ вишні, символічне навантаження якого варіює від власне пейзажного компонента до еманції Світового Дерева – багоярусної системи організації авторського художнього простору. Вербалізаторами означеного образу виступають як непохідні мовні одиниці (*вишня*, *вишні*, *вишню* та ін.), так і похідні іменники і прикметники, утворені за допомогою суфіксальних морфем **-ак-**, **-к-** та **-ов/ев-** (*вишняк*, *вишенька*, *вишняковий*, *вишневий*) тощо.

Зазначені одиниці уживаються автором з метою візуального вираження зображуваного локусу, наповнення його персонажами та

елементами з глибоким символічним змістом (*мати, батьковий сад, батьковий дім* та ін.), передачі внутрішнього стану ліричного героя та організації митцем художньо-поетичного простору.

Однак, як показав контекстуальний аналіз, лексеми з коренем **-вишн-** уживаються митцем не лише для мовно-художньої експлікації сакрального локусу – частина одиниць актуалізує низку інших компонентів мовної картини світу ліричного героя Олексія Довгого. Саме тому перспективу подальших студій бачимо в дослідженні всього функційно-образного навантаження розгляданих одиниць.

Література:

1. Войтович, В. (2002). *Українська міфологія*. Київ: Либідь.
2. Голубовська, І. (2004). *Етнічні особливості мовних картин світу*. Київ: Логос, 2004.
3. Жайворонок, В. (2006). *Знаки української етнокультури: словник-довідник*. Київ: Довіра.
4. Жайворонок, В. (2007). *Українська етнолінгвістика: Нариси*. Київ: Довіра.
5. Кислюк, Лариса. “Словотвірна номінація в сучасній українській мові: система – узус – ідіолект”. Дис. д-ра філол. наук, Інститут української мови НАН України, 2018.
6. Коцур, В. Потапенко, О., Куйбіда, В. (Ред.). (2015). *Енциклопедичний словник символів культури України*. ФОП Гаврищенко В. М.
7. Строкаль, О. (2020). Світ богів на кольоровій палітрі мови Олексія Довгого. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. Одеса: Видавничий дім “Гельветика”, 31(70), № 2, Ч. 1, 61–66.
8. Яремчук, А. (2020). Мовна картина світу – концептуальна картина світу – художня картина світу: параметричні ознаки й характер співвідношення. *Studia Ukrainica Posnaniensis*, 8(1), 70–76.
9. Bartmiński, J. (2008). Dom i świat – opozycja i komplementarność. *Postscriptum Polonistyczne*, 1(1), 55–68. Retrieved from <https://journals.us.edu.pl/index.php/PPoI/article/view/11185/8738>
10. Taylor, H. (2013). Refugees, the State and the Concept of Home, *Refugee Survey Quarterly*, 32(2), 130–152. Retrieved from <https://doi.org/10.1093/rsq/hdt004>
11. Tresidder, J. (2017). *Complete dictionary of symbols*. Sausalito: Sausalito Public Library. Retrieved from <https://archive.org/details/completedictiona00jack>

Список джерел ілюстративного матеріалу:

12. Довгий, О. (2009). Вибрані твори: Т. 1. Доторки блискавки. Київ: Укр. письменник.
13. Довгий, О. (2009). Вибрані твори: Т. 2. Дихання вічності. Восьмивірші. Київ: Укр. письменник.

14. Довгий, О. (2009). Вибрані твори: Т. 3. Дереворити. Київ: Укр. письменник.
15. Довгий, О. (2009). Вибрані твори: Т. 4. Келих троянд. Укр. письменник.

References:

1. Bartmiński, J. (2008). Dom i świat – opozycja i komplementarność. *Postscriptum Polonistyczne*, 1(1), 55–68.
<https://journals.us.edu.pl/index.php/PPol/article/view/11185/8738>
2. Holubovska, I. (2004). *Etnichni osoblyvosti movnykh kartyn svitu [Ethnic peculiarities of language world paintings]*. Kyiv: Lohos. (in Ukr.).
3. Jaremczuk, A. (2020). Movna kartyna svitu – konceptual'na kartyna svitu – hudozhnja kartyna svitu: parametrychni oznaky j harakter spivvidnoshennja [Lingual picture of the world – conceptual picture of the world – artistic picture of the world: parametric features and correlations]. *Studia Ukrainica Posnaniensia*, 8(1), 70–76. (in Ukr.).
4. Kocur, V. Potapenko, O., Kujbida, V. et al. (Eds.). (2015). *Encyklopedychnyj slovnyk symvoliv kul'tury Ukraïny [Encyclopedic dictionary of cultural symbols of Ukraine]*. FOP Gavryshenko V. M. (in Ukr.).
5. Kysliuk, Larysa. “Slovotvirna nominacija v suchasnij ukrai'ns'kij movi: sistema – uzus – idiolekt” [“Word-formative nomination in Modern Ukrainian: system – uzus – idiolect”]. DSc diss., Institute of the Ukrainian language of National Academy of Sciences of Ukraine, 2018. (in Ukr.).
6. Strokal, O. (2020). Svit bogiv na kol'orovij palitri movy Oleksija Dovgogo [The world of the Gods on the color palette of Oleksii Dohyij]. *Scientific notes of V. I. Vernadsky Taurida National University, Series: “Philology. Journalism”*. Odesa: Vydavnychij dim “Gel'vetyka”, 31(70), № 2, Part 1, 61–66. (in Ukr.).
7. Taylor, H. (2013). Refugees, the State and the Concept of Home, *Refugee Survey Quarterly*, 32(2), 130–152. <https://doi.org/10.1093/rsq/hdt004>
8. Tresidder, J. (2017). *Complete dictionary of symbols*. Sausalito: Sausalito Public Library. <https://archive.org/details/completedictiona00jack>
9. Vojtovych, V. (2002). *Ukraïns'ka mifologija [Ukrainian mythology]*. Kyiv: Lybid'. (in Ukr.).
10. Zhaivoronok, V. (2007). *Ukrainska etnolinhvistyka: Narysy [Ukrainian ethnolinguistics: Essays]*. Kyiv: Dovira. (in Ukr.).
11. Zhajvoronok, V. (2006). *Znaky ukrai'ns'koi' etnokul'tury: slovnyk-dovidnyk [Signs of Ukrainian Ethnoculture: Dictionary Directory]*. Kyiv: Dovira. (in Ukr.).

Source base:

1. Dovhyi, O. (2009). Selected works: Vol. 1. Dotorky blyskavky [Lightning touches]. Kyiv: Ukr. Pysmennyk. (in Ukr.).
2. Dovhyi, O. (2009). Selected works: Vol. 2. Dyhannja vichnosti. Vos'myvirshi [The breath of eternity. Octopus]. Kyiv: Ukr. Pysmennyk. (in Ukr.).
3. Dovhyi, O. (2009). Selected works: Vol. 3. Derevoryty. Kyiv: Ukr. Pysmennyk. (in Ukr.).
4. Dovhyi, O. (2009). Selected works: Vol. 4. Kelyh trojand [The Glass of roses]. Ukr. Pysmennyk. (in Ukr.).